nutně logický závěr, že v tom případě, kde nedošlo ke smlouvě učební, není předpokladu pro pojistnou povinnost.

Žal. úřad vyslovil, že tu není takového smluveného učňovského poměru, nýbrž že tu jde jen o poměr jednostranný, zakládající se výhradně na vůli otcově, a že takovým jednostranným projevem otcovské moci jest i přihláška u živnostenského společenstva. Stížnost, jak svrchu uvedeno, stojí na stanovisku opačném, opírajíc se při tom o živn. řád. Neprávem.

Zjištění, že syn byl přihlášen jako učeň u živnostenského společenstva, samo o sobě ještě nestačí k právnímu závěru, že mezi otcem a synem vznikl smluvený učňovský poměr, vyžadovaný citovanými zákony k vzniku pojistné povinnosti, neboť pouhá přihláška syna jako učně u společenstva, jsouc jednostranným projevem vůle otcovy, nemůže nahraditi smlouvu učňovskou, která právě tak, jako každá jiná dvoustranná smlouva, vyžaduje svobodného souhlasného projevu vůle stran. Jen tehdy, jsou-li tyto náležitosti splněny, dojde k založení právního poměru, o němž lze tvrditi, že byl smluven, a takto ke vzniku pojistného poměru. Syn, který se v živnosti svého otce učí, nepodléhá podle toho, co svrchu dovozeno, sociálnímu pojištění podle § 2 odst. 1 cit. zákona, *není-li prokázáno, že byla o tom uzavřena smlouva*. V ten smysl vyznívá i nález nss Boh. A 8649/30 (srov. též nálezy Boh. A 8232/30, 9996/32, 10.376/33).

Z přihlášky učiněné u živnostenského společenstva mohlo by se snad usuzovati na uzavření učňovské smlouvy konkludentními činy, kdyby ovšem šlo o poměr mezi osobami sobě cizími. Leč podle toho, co svrchu dovozeno, nelze přihlášku uznati za indic postačující ke zjištění právní existence smlouvy učňovské v případě, kde jde o rodinný poměr a kde tedy učení syna v živnosti otcově může vyplývati také z *jiného právního titulu* než ze smlouvy učňovské.

V takovém případě pro otázku, zda tu je pojistný poměr podle § 2 cit. zákona, rozhoduje jedině splnění podmínek tohoto předpisu a je bez právního významu, zda a pokud sporný poměr vyhovuje jako učňovský poměr předpisům živn. řádu (sr. Boh. A 8649/30). — —

Č. 12.428.

Samospráva obecní. — Řízení správní: I. Podle statutu z r. 1888 byl úřední výměr městu Bratislavě s účinností doručen jen, když byl doručen do rukou starosty města. — II. O žádosti za vrácení zaplacené obecní dávky, jež byla předepsána neprávem, rozhodují úřady správní.

(Nález z 2. června 1936 č. 12.538/36.)

Věc: Město Bratislava proti rozh. zem. úřadu v Bratislavě z 23. září 1933 o vrácení dávky ze šampaňského vína.

Výrok: *Nařízené rozhodnutí zrušuje se pro nezákonnost.*

Důvody: Živnostenská banka jako cesionářka fy Palugyay a synové v Bratislavě podáním z 9. července 1932 žádala město Bratislavu, aby jí vrátilo částku 170.124 Kč s 5% úroky od 5. prosince 1921, kterou firma v létech 1919—1921 zaplatila jako obecní dávku ze šampaňského vína, neboť město nebylo oprávněno tuto dávku vybírati, poněvadž příslušným min. nebyla povolena.

Městská rada a cestou instančního rozhodování obecní zastupitelstvo města Bratislavy žádosti nevyhovělo, ježto nárok na vrácení dávky je promlčen. Platilať strana dávku na podkladě usnesení obec. zastupitelstva — tedy na základě veřejnoprávním — posledně dne 5. prosince 1921, podle § 190 nař. č. 132.000/1923 promlčuje se pak nárok strany na vrácení omylem zaplacených, neprávem vybraných daní, poplatků, pokut a jiných veřejných plnění v 5 létech od zaplacení.

Další odvolání strany žal. úřad nař. rozhodnutím zamítl a stranu odkázal na pořad práva, podstatně z těchto důvodů: Město Bratislava v r. 1919—1921 nemělo zákonného podkladu pro vybírání dávky ze šumivého vína a pohledávky města vůči fě Palugyay uplatněné nemohly míti povahu veřejnoprávní. Usnesení obec. zastupitelstva z 5. května 1919, že se zavádí vybírání dávky ze šumivého vína, nebylo ve smyslu § 15 zák. čl. XX:1886 schváleno. Vysloviť nss již v nálezu ze 17. prosince 1931 č. 18.797/31, že citovanému usnesení obec. zastupitelstva v této části schválení ministerstva se nedostalo. Ježto strana plnila jen to, co jí městem pod zákonnými následky bylo vyměřeno, nejde o omylem zaplacené částky, jak to stanoví § 190 nař. č. 132.000/1923. Nárok strany na vrácení zaplacených městských soukromoprávních pohledávek nemohl se proto promlčeti podle ustanovení, které platí pro plnění rázu veřejnoprávního; promlčení nutno posuzovati podle předpisů soukromoprávních zákonů, podle nichž se soukromoprávní pohledávky promlčují v 32 letech. Jde o vrácení pohledávek soukromoprávních; o tomto nároku pak mohou rozhodovati toliko soudy.

O stížnosti města Bratislavy, do tohoto rozhodnutí podané, bylo uváženo:

Odvodní spis zúč. strany brání se námitkou, že stížnost jest opožděná, poněvadž nař. rozhodnutí bylo stěžující si obci doručeno platně již dne 2. listopadu 1933, jak o tom svědčí doručenka podepsaná přednostou důchodkového oddělení města Bratislavy, jemuž se dle panující praxe doručují všechna vyřízení zem. úřadu důchodkového rázu.

Soud, zkoumaje včasnost podané stížnosti již z povinnosti úřední, nemohl této obraně odvodního spisu dáti za pravdu. Zákony upravující organisaci města Bratislavy (zák. čl. XXII:1886, zákony č. 233/1920 a 243/1922 Sb.) samy nemají výslovného ustanovení o tom, který orgán je povolán zastupovati město na venek, resp. přijímati úřední vyřízení adresovaná městu. Poněvadž podle povahy věci nemůže to býti orgán kolegiální, zbývá jako jediný zákonný orgán města k representaci té způsobilý starosta města. S tímto zákonným stavem v souhlasu je také výslovné ustanovení městského organisačního statutu z r. 1888, který

v § 37 lit. c) stanoví, že starosta přijímá vládní výnosy, dopisy atd. na město došlé. Ve smyslu tohoto předpisu, který v době prvého doručení nař. rozhodnutí byl ještě v platnosti — nový statut byl schválen teprve 29. prosince 1933 a publikován 7. února 1934 —, není možno doručení z 2. listopadu 1933, které se nestalo do rukou starosty města, jak ostatně žal. úřadem výslovně bylo nařízeno, pokládati za doručení proti městu účinné, a nutno vycházeti z toho, že nař. rozhodnutí bylo městu účinně doručeno až doručením dne 9. února 1934. Poněvadž stížnost byla odeslána na nss dne 22. března 1934, tedy ještě ve lhůtě, je podána včas.

Stížnost vytýká nař. rozhodnutí především nelogičnost, kterou spatřuje v tom, že žal. úřad, ač odvolání zúč. strany zamítl a v odpor vzaté usnesení obec. zastupitelstva potvrdil, přece tím, že odkázal zúč. stranu na pořad práva, stanovisku jejímu vyhověl.

Jest ovšem pravda, že nař. rozhodnutí na první pohled nevyniká jasností. Soud neshledal však tuto vadu podstatnou, neboť nemá-li nař. rozhodnutí býti samo s sebou v rozporu, lze je vykládati pouze tak, že obsahuje jediný judikátní výrok, t. j. že k rozhodování sporu nejsou příslušny úřady správní, nýbrž řádné soudy; úvahy o tom, zda obec právem od firmy Palugyay dávku ze šampaňského vína vybírala, netvoří další judikátní výrok, nýbrž jsou pouhou premisou pro závěr o příslušnosti soudní. Zmíněný výrok nař. rozhodnutí dotýká se však práva stěžující si obce, aby věcné rozhodování sporu proti ní vzneseného úřadem kompetentním nebylo bezdůvodně odmítáno, a nelze proto obci upírati legitimaci, aby výrok ten napadala stížností na tento soud.

Důvodnou bylo pak uznati stížnost, pokud popírá stanovisko žal. úřadu, že úřady správní nemohou ve sporu rozhodovati věcně, poněvadž jde o nárok soukromoprávní, o němž přísluší rozhodovati soudům.

Zúč. strana žádala za vrácení platů, které firma Palugyay odváděla městu jako veřejnou dávku. Žádost svou opírala o tvrzení, že tato veřejná dávka byla vybírána neprávem. Na sporu byla tudíž otázka, zda dávka ze šampaňského vína, obcí jako nositelkou berní pravomoci — tedy jako veřejné plnění — firmě Palugyay ukládaná, byla předpisována a vybírána po právu. Šlo-li však o platy, které byly odváděny městu jako veřejná dávka, jako plnění povahy veřejnoprávní, přísluší i o nároku na jich vrácení jako nároku veřejnoprávním rozhodovati nikoli soudům, nýbrž úřadům správním, neboť jde v podstatě o otázku práva veřejného, byla-li obec oprávněna onu veřejnou dávku požadovati čili nic (srov. Boh. A 11.807/35, Vážný 7287/27). Opačné stanovisko žal. úřadu nemá v zákoně opory.

Bylo proto nař. rozhodnutí, založené na mylném právním názoru, podle § 7 zákona o ss zrušiti, aniž bylo možno zabývati se ještě dalšími námitkami stížnosti, zejména námitkou, že obec vybírala spornou dávku právem. Jde již o meritum sporu, o němž úřad odepřel rozhodovati, a o němž bude mu rozhodovati teprve důsledkem tohoto nálezu.